

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1966

BRNO 1967

mědi. Všechny hřivny z blučinského depotu jsou tedy vyrobeny z východní mědi, vytěžené v jedné rudní oblasti. Východní měď bude však třeba ještě blíže specifikovat, což si vyžádá zanalyzování co největšího počtu vzorků měděné rudy z tohoto rozsáhlého prostoru.

V depotu byly také zjištěny hřivny s různými tvary i průřezy.³ K důležitým údajům při studiu této suroviny patří i sledování váhy hřiven. Bylo zjištěno, že váha blučinských hřiven se pohybuje od 180,0 g do 223,7 g (váženo po odstranění patiny). Průměrná váha je 202,4 g, celý depot váží celkem 11,87 kg (některé hřivny nebyly nalezeny celé). Měděné plíšky ovinuté na koncích některých hřiven nebo měděné nýty(?) zasunuté a rozklepané v otvorech konců několika hřiven představovaly patrně jakýsi „dovažek“ k dodržení stanovené váhy únětické hřivny. Chemické složení těchto plíšků a nýtů bylo shodné s analyzovanými hřivnami.

Měď únětických hřiven z Blučiny pochází tedy z východní měděné rudy. Zdá se, že tato bohatá surovinová oblast zásobovala v tehdejší době téměř celou střední Evropu. Alpská měď se bude na našem území vyskytovat více pravděpodobně v hřivnách z jižních Čech nebo z oblastí poblíž rakouských hranic. Je-li však tato domněnka správná, to ukáže další spektrografický výzkum této pravěké suroviny.

Poznámky:

¹ B. Chropovský—M. Dušek—B. Polla, Pohrebiska staršej doby bronzovej na Slovensku, 1960.

² R. Pittioni, Ergebnisse und Probleme des urzeitlichen Metallhandels, 1964, str. 11.

³ J. Ondráček, Nálezovalá zpráva čj. 248/67, AŮ ČSAV, Brno.

SPEKTRALANALYSE EINES HORTFUNDES VON ÚNĚTICER BARRENRINGEN AUS BLUČINA

Bezirk Brno-venkov

Hortfunde von Üněticer Barrenringen berechtigen zur Annahme, dass es sich um einen Rohstoff aus der älteren Bronzezeit handelt, der zu dieser Zeit ein Handelsartikel war. In Böhmen und Mähren begegnen wir Barrenringen grösstenteils in Hortfunden. In Mähren konzentrieren sich Fundorte dieses Rohstoffes im östlichen Teil des Landes, das mit dem slowakischen Gebiet in Kontakt steht. In der Slowakei sind Depote von Üněticer Barrenringen meistens auf den Hängen der Kleinen Karpaten festgestellt worden. Häufig sind Funde von Barrenringen auch im österreichischen Grenzgebiet. Mehr als die Hälfte der mährischen Barrenringe wurden im unteren Marchgebiet gefunden.

Die Provenienz des Kupfers ist bei allen 62 Barrenringen aus diesem Depot spektrographisch nach den charakteristischen Spurenelementen, die in dem Rohstoff enthalten sind, bestimmt worden. Aus den Spektralanalysen geht hervor, dass alle Barrenringe aus dem sog. östlichen Kupfer hergestellt wurden. Der grösste Spurenanteil in diesem Kupfer fällt dem Silber, Arsen und Antimon zu, von den anderen Elementen sind Wismut, Nickel und Zinn vertreten, in einigen Barrenringen auch Eisen. Zink, Blei, Mangan, Gold, Kobalt sowie Tellur konnten bei der Analyse nicht festgestellt werden. In dem Depot fand man auch Barrenringe von verschiedenen Formen und Querschnitten. Das Durchschnittsgewicht der Barrenringe aus Blučina beträgt 202,4 g. Das gesamte Depot hat ein Gewicht von 11,87 kg.

Eine nähere Bestimmung des östlichen Kupfers wird erst nach Beendigung der Serienanalyse von Proben des Kupfererzes aus diesem ausgedehnten Gebiet möglich sein.

VÝZKUM

LUŽICKÉHO POHŘEBIŠTĚ V MORAVIČANECH V ROCE 1966

Okres Šumperk

JINDRA NEKVASIL

Tab. 36, 37

V roce 1966 probíhal výzkum na Dílečcích v severní části pohřebiště, kde byly ukládány hroby z halštatského období. Podařilo se i zde dosáhnout okraje pohřebiště a bylo prozkoumáno 46 zárových hrobů. Především zde bylo odkryto šest velkých hrobů, které je možno označit za hroby společensky nejvýše postavených osob. Hroby měly velké čtvercové jámy, kolem kterých většinou byly vyhloubeny neuzavřené kruhové žlábků. Některé z těchto hrobů byly vybaveny i vnitřními konstrukcemi, ze kterých se dochovaly čtveřice kulových jam a mezi nimi žlábků pro zapuštění bedně. Tyto hroby byly vybaveny početnou keramikou a obsahovaly i železná kopí a velké nože. Mezi nimi nalézaly se prosté popelníkové a jamkové hroby. Některé z nich byly uloženy v prostorách mezi

hrobovými jámami a žlábků. U největšího z hrobů, kolem kterého nebyl vyhlouben kruhový žlábek, byl nasypán zárový pohřeb mezi dřevěnou konstrukcí a stěnu hrobové jámy. Dále k severu, na okraji pohřebiště, byly uloženy pouze prosté popelnicové hroby, které jsou posledními pohřby na pohřebišti. Teprve po rekonstrukci keramiky bude možno posoudit jejich chronologické postavení a určit, jak dlouho se na pohřebišti pohřbívalo.

Na pohřebišti lužické kultury v Moravičanech prozkoumali jsme od roku 1953 již téměř úplně (s výjimkou malých ploch mezi objekty JZD) část pohřebiště, kde byly budovány mohyly a vedle nich ukládány popelnicové hroby od předlužického období (BB) do střední doby bronzové (BD). Také plocha pohřebiště s hroby ukládanými od počátku doby železné (HC) je již prozkoumána celá. Vcelku bylo na pohřebišti na Dílečcích odkryto 1183 hrobů. Hroby ukládané mezi těmito dvěma obdobími, ve střední části vývoje lužické kultury (HA—HB), nebyly dosud zachyceny a zřejmě tato část pohřebiště bezprostředně nenavazuje na obě prozkoumané části.

GRABUNG
DES LAUSITZER GRÄBERFELDES IN MORAVIČANY
IM JAHRE 1966
Bezirk Šumperk

Im Jahre 1966 verlief die Grabung auf Dílečky im nördlichen Teil des Gräberfeldes, wo Gräber aus der Hallstattzeit angelegt waren. Es gelang auch hier den Rand des Gräberfeldes zu erreichen und es wurden 46 Brandgräber untersucht. Hier sind vor allem sechs grosse Gräber abgedeckt worden, die man als Gräber von gesellschaftlich sehr hochstehenden Personen bezeichnen kann. Die Gräber hatten grosse viereckige Gruben, um welche nicht ganz geschlossene kreisförmige Gräbchen eingetieft waren. Einige von diesen Gräbern waren auch mit Innenkonstruktionen ausgestattet, von denen je vier Pfostengruben und zwischen diesen Gräbchen zum Einlassen der Verschalung erhalten blieben. Diese Gräber waren mit zahlreicher Keramik ausgestattet und enthielten auch eiserne Lanzenspitzen und grosse Messer. Zwischen diesen fand man einfache Urnen- und Grubengräber. Einige davon waren auf den Flächen zwischen den Grabgruben und Gräbchen angelegt. Bei dem grössten von den Gräbern, um welches kein kreisförmiges Gräbchen eingetieft war, wurde eine Brandbestattung zwischen die Holzkonstruktion und Wand der Grabgrube geschüttet. Weiter nach Norden, am Rande des Gräberfeldes, befanden sich nur einfache Urnengräber, die die letzten Bestattungen auf dem Gräberfeld sind. Erst nach der Rekonstruktion der Keramik wird es möglich sein, ihre chronologische Stellung zu beurteilen und zu bestimmen, wie lange auf dem Gräberfeld bestattet worden ist.

Auf dem Gräberfeld der Lausitzer Kultur in Moravičany untersuchten wir seit 1953 fast den ganzen Teil des Gräberfeldes (mit Ausnahme der kleinen Flächen zwischen den Objekten der I.P.G), wo sich Hügelgräber befanden und neben diesen waren Urnengräber, die aus dem vorlausitzer Zeitabschnitt (BB) bis in die mittlere Bronzezeit (BD) reichen. Auch die Fläche des Gräberfeldes mit Gräbern aus dem Beginn der Eisenzeit (HC) ist bereits ganz untersucht worden. Insgesamt wurden auf dem Gräberfeld auf Dílečky 1183 Gräber abgedeckt. Die Gräber, die zwischen diesen zwei Zeitabschnitten angelegt worden sind, also im mittleren Abschnitt der Entwicklung der Lausitzer Kultur (HA—HB) wurden bisher nicht erfasst und offensichtlich knüpft dieser Teil des Gräberfeldes nicht unmittelbar an die beiden untersuchten Flächen an.

NÁLEZ BRONZOVÉ SPONY
Z OBDOBÍ LUŽICKÉ KULTURY VE ŠVÁBENICÍCH
Okres Vyškov

IVAN PEŠKAR

Tab. 8

V březnu roku 1966 byl upravován terén pro nové hřiště v trati „Padělky“ severně od Švábenic, okres Vyškov. Při shrnování černohnědé humusovité hlíny byla rozryta menší, v průměru asi 80 cm široká jamka s červenooranžově vypálenou mazanicovitou výplní, která upozornila na rozrušený pravěký objekt. Řidič buldozeru přerušil práci, prohlédl odlišně zbarvené místo a našel v jeho blízkosti rozlomenou bronzovou sponu a několik střepů keramiky kultury popelnicových polí. Naleziště je vzdáleno asi 500 m na západ od hospodářských budov místního JZD, při jejichž stavbě v roce 1953 bylo objeveno pět zárových hrobů lužické kultury.¹

Ze střepů se podařilo rekonstruovat esovitě profilovanou misku s odsazenou podstavou, na vnější straně hlazeného povrchu šedohnědě zbarvenou. 125 mm vysoká nádobka má průměr okraje 205 mm a průměr podstavy 50 mm.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1966

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Prof. dr. Josef Poulik, DrSc.

Redaktoři: Dr. J. Říhový a dr. I. Peškař

Překlady: Dr. R. Tichý a E. Tichá

Kresby: B. Ludikovská

Na titulní stránce: Bronzové kování ze slovanského hradiska v Mikulčicích

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné.

Tab. 36

Moravičany (o. Šumperk). Pohřebiště lužické kultury. 1 — Celkový pohled na hroby s konstrukcemi; 2 — Hrob z období HD. — Gräberfeld der Lausitzer Kultur. 1 — Gesamtansicht auf Gräber mit Konstruktionen; 2 — Grab aus der Phase HD.

Tab. 37

Moravičany (o. Šumperk). Pohřebiště lužické kultury. 1 — Prostý popelnicový hrob; 2 — Hrob s pozůstatky dřevěné konstrukce. — Gräberfeld der Lausitzer Kultur. 1 — Einfaches Urnengrab; 2 — Grab mit Überresten einer Holzkonstruktion.